

Πρόλογος

σε μορφή ανοικτής επιστολής προς αθώ αναγνώστη

Αθώε αναγνώστη,

Στο βιβλίο αυτό με τίτλο «Μέρες με τον Νίκο» ο Άγγελος Σπάρταλης αφηγείται πικάντικες ιστορίες από την πολυετή και πολύπαθη συναναστροφή του με τον σκηνοθέτη Νίκο Κούνδουρο. Σύμφωνα με τον συγγραφέα υπάρχουν ήδη πέντε-δέκα έγκυρα κείμενα σχετικά με τη ζωή και το έργο του διάσημου κινηματογραφιστή, αριστοτεχνικά κεντημένα και ιστορικά ακριβή. Αν ανατρέξεις σ' αυτά θα μάθεις «σχεδόν τα πάντα» για τη ζωή και το έργο του Νίκου Κούνδουρου. Ο Σπάρταλης όμως θέλησε να μιλήσει για εκείνο που λείπει από αυτό το «σχεδόν τα πάντα». Το άλλο. Αυτό που κάνει τον Κούνδουρο Κούνδουρο και Το σινεμά του Κούνδουρου Το σινεμά του Κούνδουρου. Ή έτσι τουλάχιστον θέλει αρχικά να νομίσουμε.

Σε κάποια σημεία του βιβλίου το τρυφερό και το νόστιμο περισσεύουν. Σε άλλα κυριαρχεί το δέος και δέος δεν είναι άλλο παρά το όμορφο που σε τρομάζει κιόλας μέσα στη γοητεία του. Δυστυχώς περιέχεται και μπόλικη φλυαρία και προστυχιά. Σε κάθε περίπτωση πρόκειται για μια άνιση και ασταθή συγκέντρωση στοχευμένων κατά το μάλλον ή ήττον στην τρυφερότητα κειμένων και εικόνων. Και η συγκέντρωση αυτή είναι έτοιμη να εκραγεί, γεγονός μέγα και ενδιαφέρον τουλάχιστον τόσο, όσο μια στιβαρή ταινία δράσης και μυστηρίου.

Το βιβλίο χωρίζεται σε πέντε διακριτά μέρη:

Στο πρώτο μέρος με τίτλο ίδιο με τον τίτλο του βιβλίου δηλαδή «**1. Μέρες με τον Νίκο**» θα διαβάσεις τις περιγραφές του συγγραφέα από τη φυσική και πνευματική δωδεκαετή συμβίωσή του με τον Κούνδουρο. Δεν χρειάζεται να πιστέψεις όλα όσα θα διαβάσεις, γιατί όπως ισχυρίζεται και ο δημοσιογράφος Πάνος Σαράκης σχολιάζοντας τον παιδικό του φίλο: «Ο Σπάρταλης δεν αφήνει ποτέ την αλήθεια να του χαλάσει μια ωραία ιστορία!». Εξαίρεση αποτελούν τα τρία τελευταία κεφάλαια αυτού του πρώτου μέρους, τα οποία είναι και τα μόνα που δεν είναι γραμμένα από τον Σπάρταλη. Στο πρώτο, η Σωτηρία Ματζίρη, η σύζυγος του Κούνδουρου αναφέρεται στον ίδιο τον Σπάρταλη και στο περιεχόμενο αυτού του βιβλίου του (σελ. 107), στο δεύτερο, ο ιστορικός τέχνης Μάνος Στεφανίδης, στενός φίλος και συνεργάτης τόσο του Κούνδουρου, όσο και του Σπάρταλη, κάνει μία αναδρομή στη σχέση των δύο τελευταίων με αφορμή δύο πορτραίτα, που ζωγράφησε ο Σπάρταλης (σελ. 108), ενώ στο τρίτο, η μητέρα του Σπάρταλη, Μαρία Καροφυλλάκη, αποχαιρετά τον Κούνδουρο (σελ. 110).

Το δεύτερο μέρος «**2. Πινακοθήκη**» δημιουργήθηκε όταν ο συγγραφέας «προκάλεσε» σπουδαίους σύγχρονους δημιουργούς να αποκαλύψουν τις επιρροές που δέχτηκε η δουλειά τους από το έργο και την προσωπικότητα του Νίκου Κούνδουρου. Η συμμετοχή ήταν μεγάλη και ενθουσιώδης. Ορισμένα από τα έργα που προσφέρθηκαν από τους καλλιτέχνες στο συγγραφέα, ήταν τόσο γλαφυρά και επίκαιρα, ώστε κρίθηκε τελικά απαραίτητο να μεταφερθούν σε άλλα μέρη του βιβλίου, σαν εικονογράφηση. Τα υπόλοιπα απολαμβάνουν την αυτονομία τους μέσα στην «Πινακοθήκη». Ο συγγραφέας ισχυρίζεται ότι η συνολική επίδραση του Κούνδουρου στην καλλιτεχνική κοινότητα δεν υπήρξε κάθετη αλλά οριζόντια, με την έννοια ότι δεν επηρέασε μόνο τους κινηματογραφιστές. Αυτούς μάλιστα θεωρεί ότι τους επηρέασε λιγότερο! Ο Κούνδουρος μπόλιασε όλες ανεξαιρέτως τις ειδικότητες και τις τάσεις της τέχνης και της διανόησης. Ο Σπάρταλης έστησε αυτό το μέρος του βιβλίου με σκοπό να αποδείξει τον παραπάνω ισχυρισμό.

Στην «Πινακοθήκη» συμμετέχουν περισσότεροι από 30 σύγχρονοι καλλιτέχνες (*Carten, Αναστασάκος, Αρβανιτίδη, Γκιμοσούλης, Γραμμένος, Δημητροπούλου, Ευθυμίου, Ζαφειρόπουλος, Ζαφειρόπουλου, Καρακατσάνης, Καροφυλλάκη, Κριτσωτάκης, Λυμπεράτος, Μανωλάς, Μητσομπόνος, Μπερεδήμας, Μπλαζογιαννάκη, Μύρκα, Παντελόπουλος, Α.Παπαδημητρίου, Ν.Παπαδημητρίου, Πολυμένης, Σβορώνου, Σκούρτης, Τζερμιιάς, Τσώλης, Φιορεντζάκης*), μαζί και ο ίδιος ο συγγραφέας, και εκπροσωπούνται τουλάχιστον 19 διαφορετικοί τομείς της σύγχρονης τέχνης (*ζωγραφική, γλυπτική, κολάζ, κόμιξ, εικονογράφηση, φωτογραφία, κινηματογράφος, μουσική, ποίηση, δοκιμιογραφία, κατασκευές, εγκαταστάσεις, γκράφιτι, street art, performance, body painting, καλλιτεχνικό σκάκι, νευροβιολογική και μαγειρική τέχνη*). Στην συνολική εικονογράφηση του βιβλίου, που ξεκινά με ένα αθημοσίευτο μέχρι σήμερα πορτραίτο του Κούνδουρου σχεδιασμένο από τον Αλέκο Φασιανό (βλ. σελ. 6), περιέχονται και πολλά έργα του ίδιου του Κούνδουρου.

Το τρίτο μέρος «**3. Μίνι Κουνδουρολεξικόν**» είναι ένας κατάλογος των ιδιαίτερων γλωσσικών εκφράσεων του Κούνδουρου μαζί με την ερμηνεία τους στα κοινά νέα ελληνικά. Απολαυστικά αφελές, δε χρειάζεται περισσότερη περιγραφή πέραν αυτού που ίδιος ο συγγραφέας αναφέρει με τα παρακάτω λόγια: «Τιμώντας και τον Βιτγκενστάιν και τον Λακάν, δε θα ‘ταν υπερβολή να πω ότι ο Κούνδουρος ήταν Γλώσσα. Το σύμπαν του ήταν τόσο στέρεα θεμελιωμένο στο κεφάλι του ώστε ενυπήρχε και μέσα σε κάθε του φράση, και στην πιο απλή».

Το τέταρτο μέρος «**4. Κείμενα του Νίκου**» περιέχει αυτό ακριβώς που δηλώνει ο τίτλος του. Σημαντικό όμως είναι το γεγονός ότι όλα αυτά που είπε ή έγραψε ο Κούνδουρος και περιέχονται στο εν λόγω κεφάλαιο, του τα ενέπνευσε και του τα εκμαίευσε με μπόλικη πονηριά ο Σπάρταλης, αλλιώς η καταγραφή τους δε θα ‘χε συντελεστεί (κανείς δεν ξέρει αν δε θα ‘ταν

καλύτερα έτσι). Εξαίρεση αποτελεί το τελευταίο κεφάλαιο αυτού του μέρους στο οποίο ο Κούνδουρος αυτοβιογραφείται αποκλειστικά με δική του πρωτοβουλία.

Το πέμπτο μέρος «**5. Εικόνες**» συγκεντρώνει επιπλέον οπτικό υλικό που ο συγγραφέας έκρινε απαραίτητο να συνοδεύσει την έκδοση. Περίπου οι μισές από τις φωτογραφίες που περιλαμβάνονται σ' αυτό το μέρος είναι «ανεπίσημες» και όχι στημένες πόζες, αφού υφαρπάχθηκαν μάλλον παρά σκηνοθετήθηκαν. Αυτό είναι και μια πονηρή δικαιολογία για το ότι η ποιότητά τους καμιά φορά δεν είναι και η καλύτερη. Εντελώς αντίθετα, οι περισσότερες από τις υπόλοιπες φωτογραφίες υπογράφονται από την εικαστική φωτογράφο Αγγελική Σβορώνου, η οποία συνδέοντας την ζωή της και με τον Σπάρταλη και με τον Κούνδουρο αποτύπωσε με τη δύναμη του φακού της ντοκουμέντα εκρηκτικής τρυφερότητας. Συμμετέχουν επίσης οι φωτογράφοι Marion Lambert, Βασίλης Βερβερίδης, Νίκος Καβουκίδης, Βαγγέλης Κατριτζιδάκης, Νίκη Μπίσυλλα, Στέργιος Παρδαλός, Δάφνη Ρόκου, Νίκος Τραντάς.

Τέλος, το έκτο μέρος «**6. Παράρτημα**» περιέχει ολόκληρο το ημερολόγιο του συγγραφέα από το 51^ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Αυτό το ημερολόγιο, που έγραψε ο Σπάρταλης το 2010 κατά παραγγελία του Νίκου Κούνδουρου, θα φανεί χωρίς αμφιβολία ενδιαφέρον στους κινηματογραφιστές και στους κινηματογραφόφιλους. Οι υπόλοιποι καλύτερα να μην το διαβάσετε. Το παράρτημα κλείνει με το βιογραφικό του συγγραφέα, τη βιβλιογραφία και τον πίνακα περιεχομένων.

Όλη η δέση κειμένων και εικόνων που περιέχεται σ' αυτό το βιβλίο -σύμφωνα πάντα με τον ίδιο τον συγγραφέα- δε συνιστά τίποτα περισσότερο από μία -ας την πούμε έτσι- βιογραφία του Σπάρταλη και όχι του Κούνδουρου. Μία φλύαρη και άκομψη ψευδοαυτοβιογραφία του κ. Άγγελου Σπάρταλη! Αυτός θα έπρεπε να είναι ο υπότιτλος του βιβλίου, αλλά ο παμπόνηρος συγγραφέας δεν μας επέτρεψε να το γράψουμε στο εξώφυλλο επιδιώκοντας την παρεξήγηση. Έτσι μας λέει ότι τον δίδαξε ο ίδιος ο Κούνδουρος. Σέβας.

Αυτά τα πολλά που λες, αθώε αναγνώστη. Σου εύχομαι από την καρδιά μου καλό μπέρδεμα με το βιβλίο μας και, όπως πάντα, να είσαι τυχερός.

Σε φιλώ.

ο εκδότης

